

Rum för stöd: att skapa ett liv fritt från våld

En metod för långsiktigt stöd till våldsutsatta kvinnor med särskilt fokus på hedersrelaterat våld och förtryck

[Somaya kvinno- och tjejjour](#), [Stiftelsen Unga Kvinnors Värn](#), [Terrafem](#),

Åsa Eldén och Dolores Calvo

Mars 2021

Rum för stöd: att skapa ett liv fritt från våld

- Projektet “**Stöd till ett fritt liv**”, ett samarbete mellan Somaya kvinno- och tjejjour (Somaya), Stiftelsen Unga Kvinnors Värn (UKV) och Terrafem med finansiering från Länsstyrelsen i Östergötland
- Projektet redovisas som en rapport och en **metod för långsiktigt stöd** till våldsutsatta kvinnor, med särskilt fokus på hedersrelaterat våld och förtryck
- Material: **intervjuer med kvinnor (18), socialsekreterare (6), personal (9)** och regelbundna referensgruppsmöten
- Metoden **presenterar vad Somaya, UKV och Terrafem redan gör**, och ger verktyg för att **strukturera** och **vidareutveckla** arbetet
- Metoden ska **fungera för alla**, och kunna **anpassas** till varje organisations specifika verksamhet

Utgångspunkter

- **Begreppet “rum”** kommer från materialet och refererar till utrymmen som skapas och fylls med olika typer av stöd - för, och tillsammans med, de stödsökande
- **Kvinnornas röster** ligger till grund för innehållet i varje rum
- **Alla rum hänger samman:** de handlar om olika bitar som behövs för att nå målet: ett liv fritt från våld
- **Akut och långsiktigt stöd hänger samman:** det akuta är en bas för det långsiktiga, och det långsiktiga är en förutsättning för det akuta
- **Kontinuitet i stödet** möjliggör relationer av tillit och förtroende

Utgångspunkter (forts.)

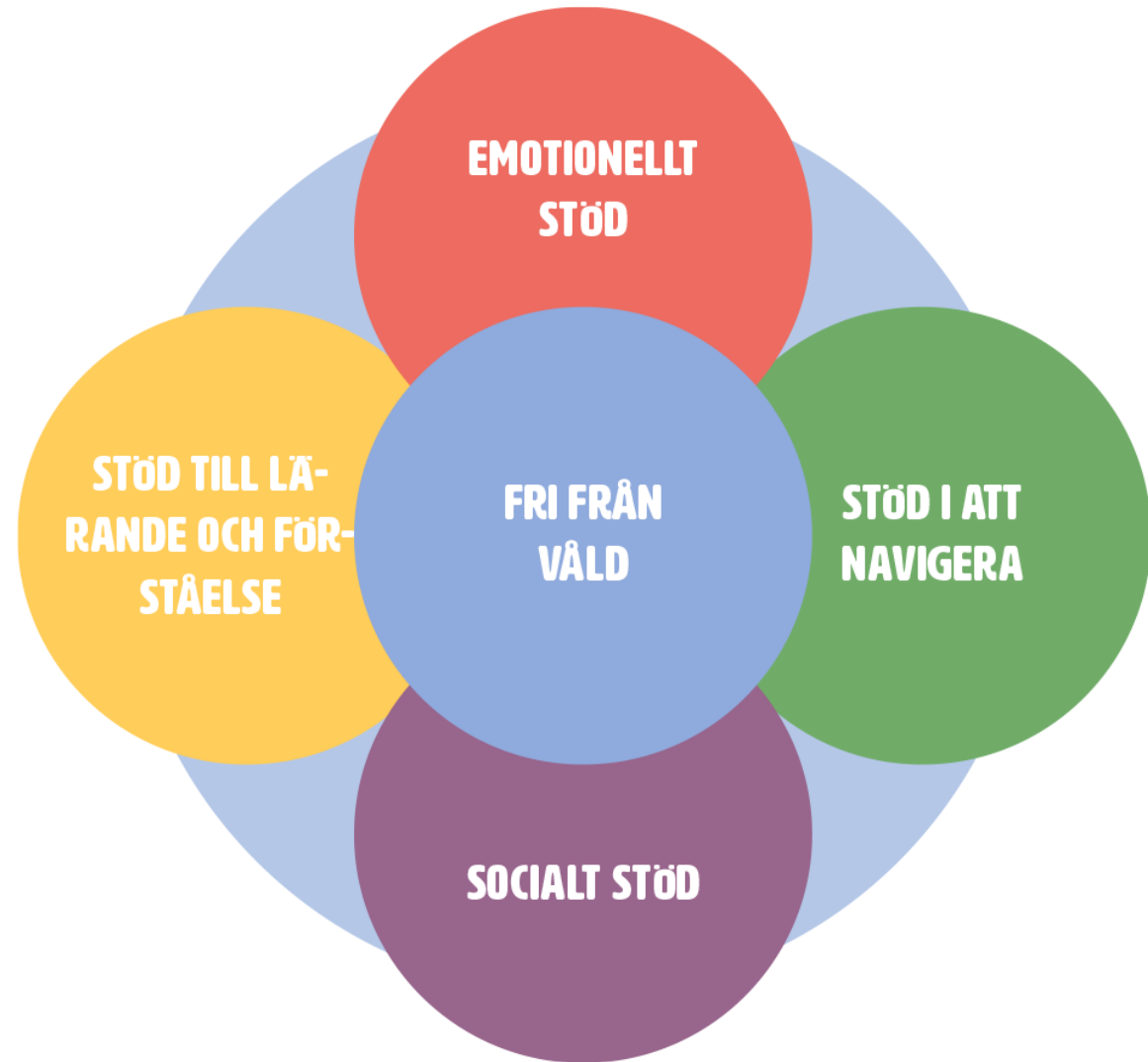
- **Könsrelaterat våld:** fysiskt, psykisk, sexuell, ekonomisk skada som är ett uttryck för ojämlika maktförhållanden och ett sätt att stärka dem
- **Hedersrelaterat våld och förtryck:** handlingar som motiveras och legitimeras med hänvisning till familjens, släktens eller gruppens heder
- För att bli begripligt måste våldet - oavsett var, mot vem och av vem det utövas - förstås i sitt **sammanhang**

Sammanfattningsvis: Metodens utgångspunkt är en sammanhållen förståelse av stöd och våld. Den beskriver ett **helhetstänkande**

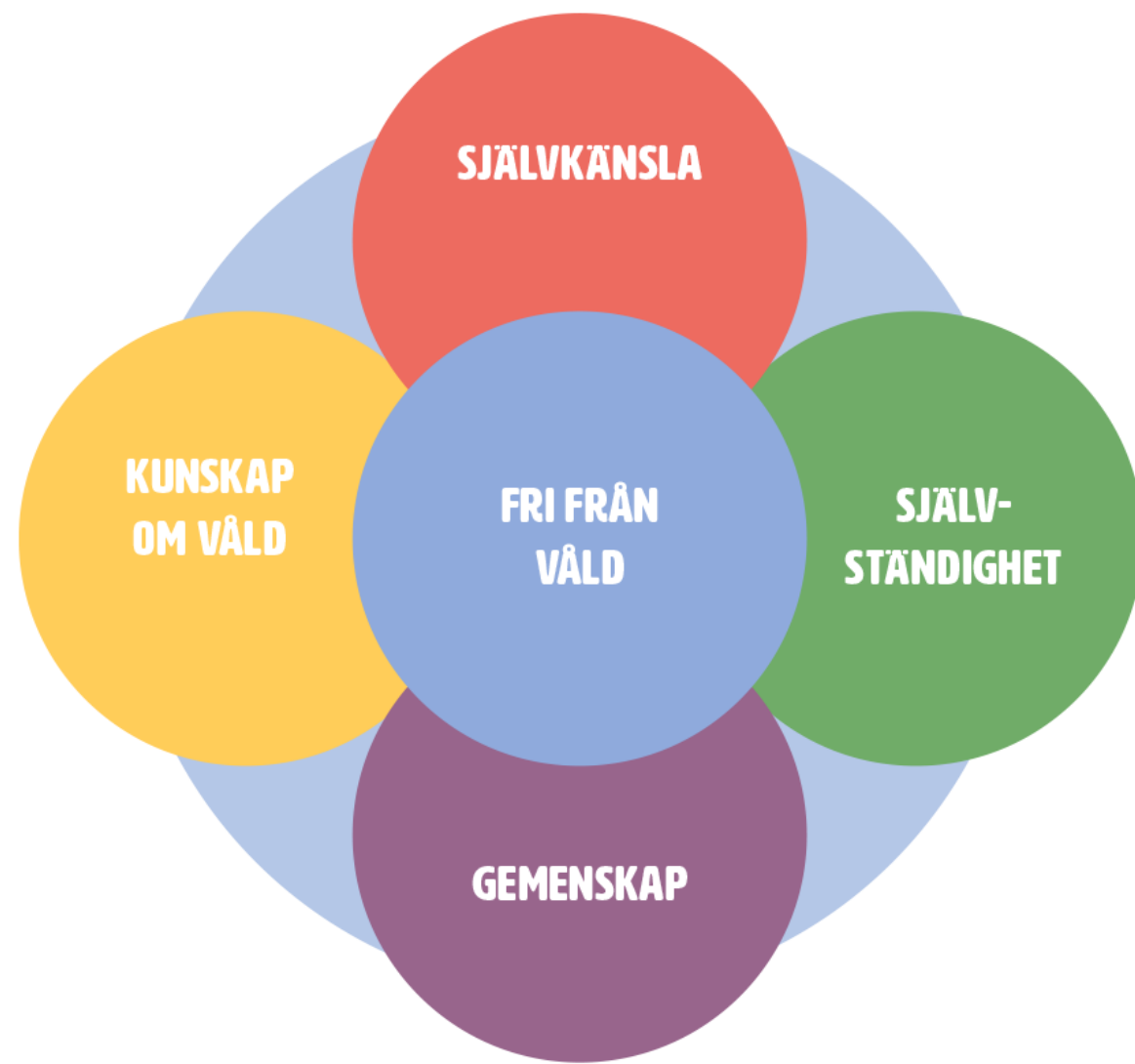
Rum för stöd: innehåll

- Metoden beskriver **fyra rum för stöd**: emotionellt stöd, stöd i att navigera, stöd till lärande och förståelse, socialt stöd
- Varje rum har ett **mål** och flera **delmål**
- I varje rum beskrivs **arbetsätt** för att stötta kvinnan i att nå målen, och vad som är viktigt att tänka på **akut och långsiktigt**
- I varje rum beskrivs omständigheter som är viktiga att beakta om kvinnan är utsatt för **hedersrelaterat våld och förtryck**

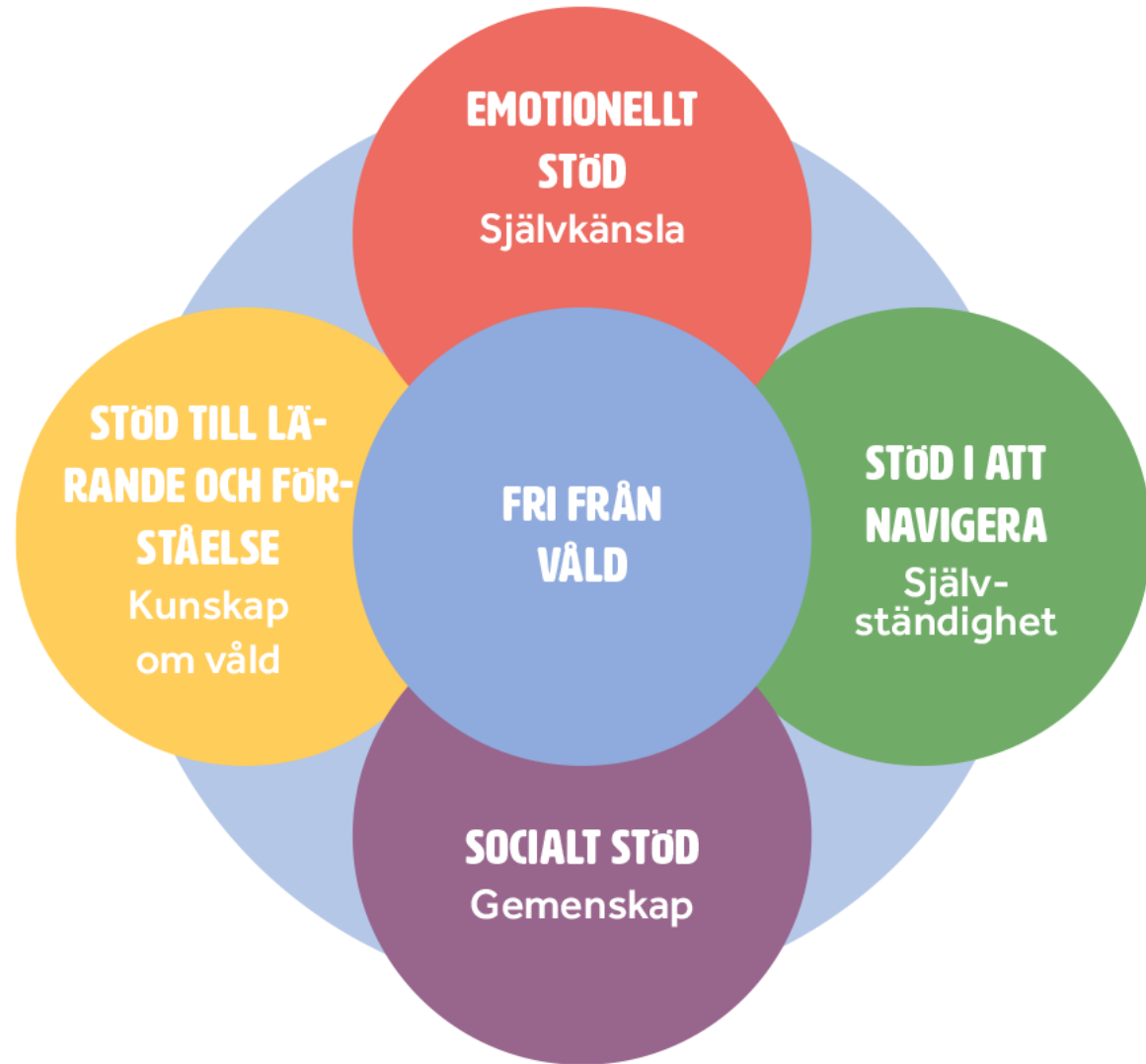
Rum för stöd

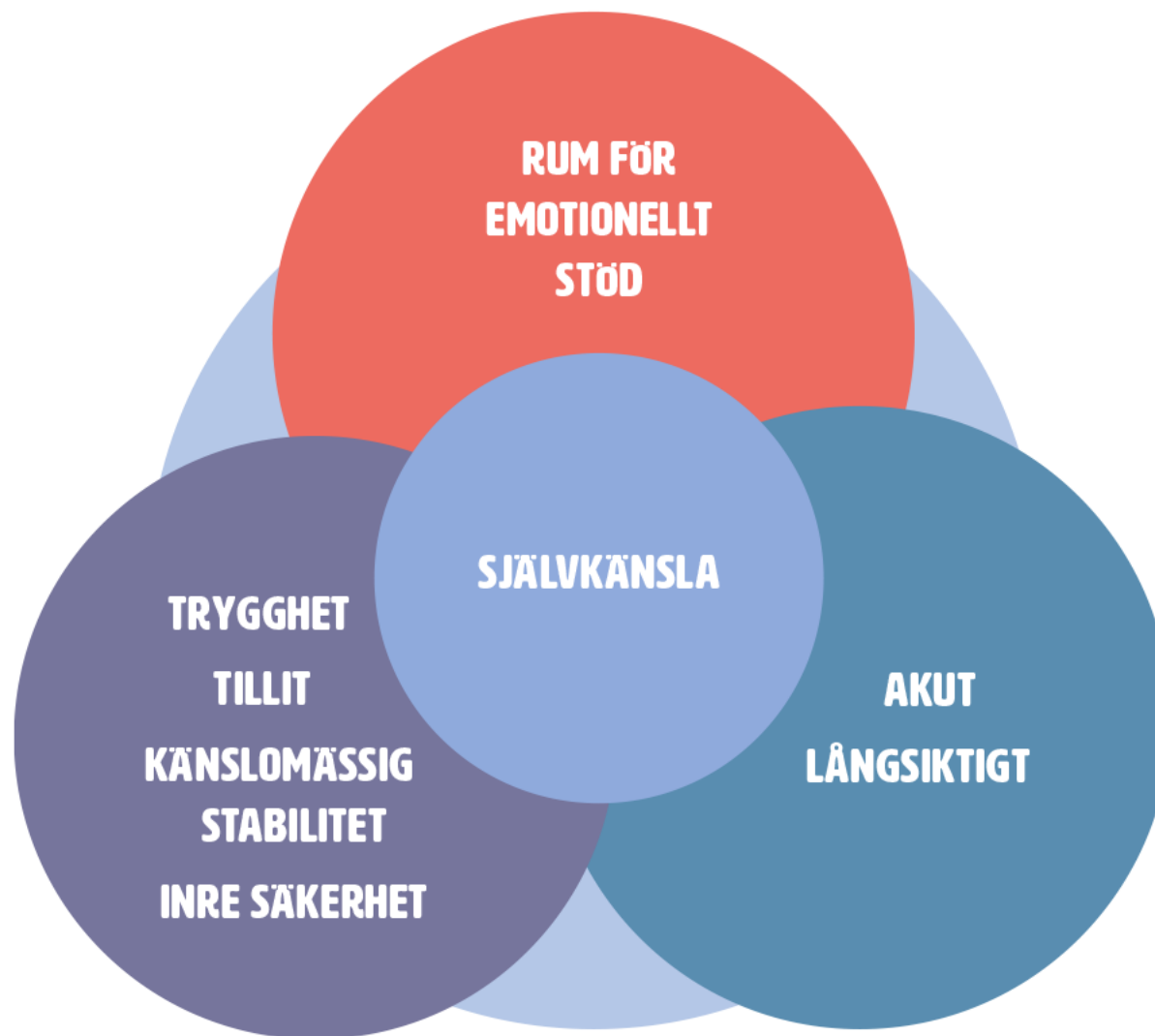

Mål

Rum & mål

Mål: Självkänsla

Delmål: Trygghet. Tillit. Känslomässig stabilitet. Inre säkerhet.

Hur rummet skapas/arbetsätt: Gott bemötande med respekt och empati, omhändertagande, aktivt lyssnande, icke-dömande lyssnande, stärkande och stöttande samtal (individuella/grupp).

- **Akut:** Kvinnan blir lyssnad på, bekräftad, omhändertagen. Hon blir varken dömd eller förmanad.
- **Långsiktigt:** Kvinnan får/återerövrar självkänsla och får stöd i att lita på andra. Hon får stöd i att identifiera egna inre resurser och egna mål för att leva ett liv utan våld. Hon får stöd i bearbetning av sorg över förluster.

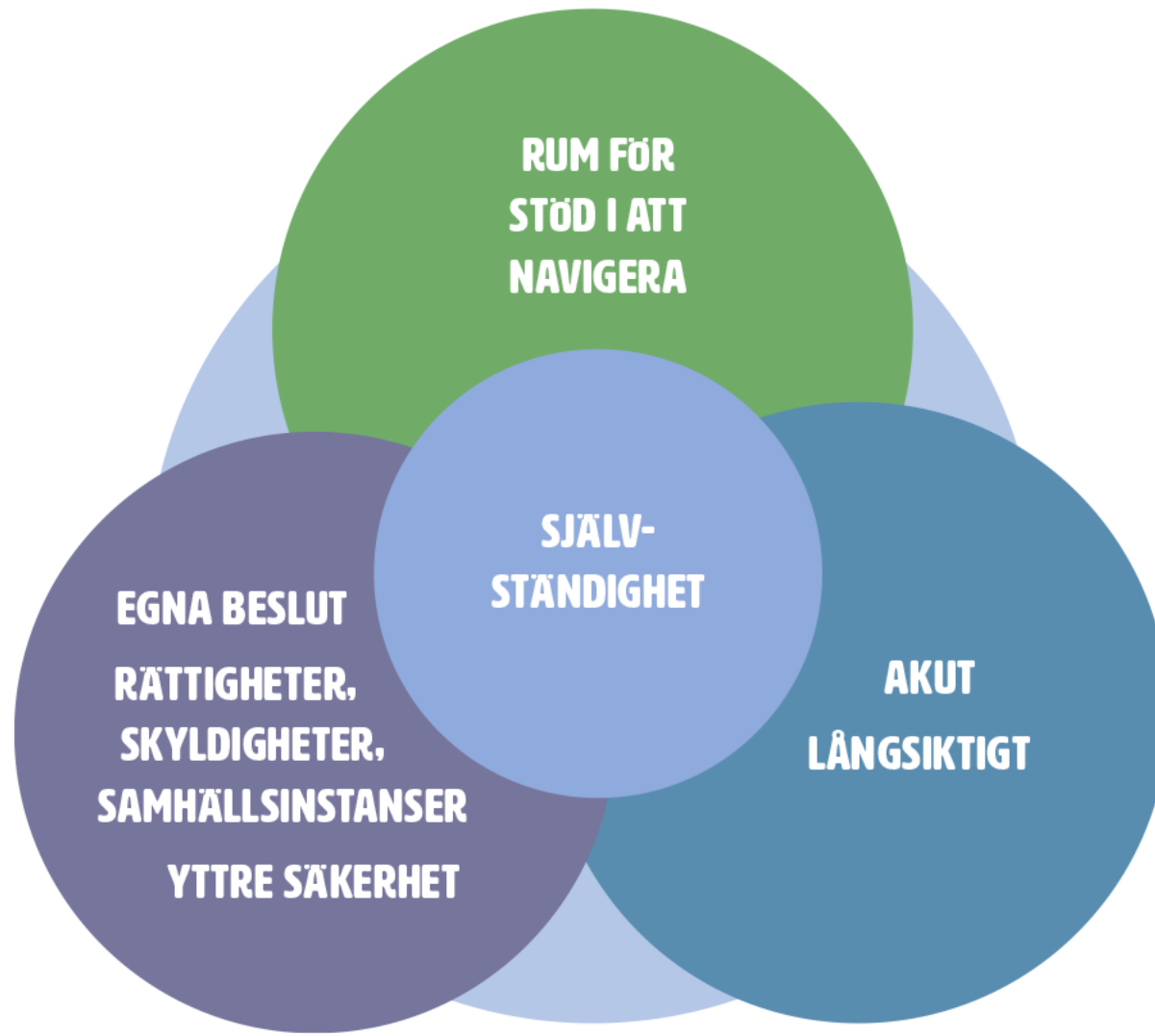
EMOTIONELLT
STÖD

Omständigheter vid hedersrelaterat våld och förtryck:

- Om familjemedlemmar (de som förväntas skydda) är förövare kan det finnas en ännu starkare känslomässig bindning än om det är en partner, och därmed starkare känslor av svek.
- En hotbild som inkluderar flera och som finns kvar länge kan göra processen att bli känslomässigt fri från våldet svårare.

EMOTIONELLT
STÖD

Mål: Självständighet

Delmål: Förmåga att fatta egna beslut. Kunskap om rättigheter, skyldigheter och relevanta samhällsinstanser. Yttre säkerhet.

Hur rummet skapas/arbetsätt: Hjälptill självhjälp. Stöd i att navigera i relation till olika samhällsinstanser. Ge information och praktiskt stöd gällande t ex bostad, kontakt med vården, studier, arbete, skydd, rättsprocesser och myndighetskontakter.

- **Akut:** Kvinnan får stöd i att planera för framtiden, göra och följa upp planer. Hon får kunskap om olika samhällsinstanser och stöd i att etablera/återetablera sig.
- **Långsiktig:** Kvinnan får självförtroende att realisera sina framtidsplaner och agera självständigt i samhället.

STÖD I ATT
NAVIGERA

Omständigheter vid hedersrelaterat våld och förtryck:

- Risk för okunskap och fördomar hos samhällsinstanser.
- Desinformation om samhället från förövaren/förövarna i syfte att isolera och kontrollera.
- Om man under uppväxten inte fått ta eget ansvar och fatta egna beslut är det svårt att göra det i en krissituation.
- Hotbild som kan göra yttre säkerhetstänkande än mer angeläget.

**STÖD I ATT
NAVIGERA**

Mål: Kunskap om våld

Delmål: Kunskap om och förståelse av våldets mekanismer och normer för kön. Placera skulden hos förövaren. Kunskap om inre och yttre säkerhet och skydd.

Hur rummet skapas/arbetssätt: Samtal (individuella / grupp) om våld, där individen får verktyg att tolka sina erfarenheter av våld som en del i ett mönster, en helhet

- **Akut:** Kvinnan får redskap att börja se mönster, hur våldet fungerar, våldets mekanismer.
- **Långsiktigt:** Kvinnan börjar kunna förstå och bli fri från skuld, placerar skulden hos förövaren. Att gå tillbaka till förövaren/förövarna inte längre ett alternativ.

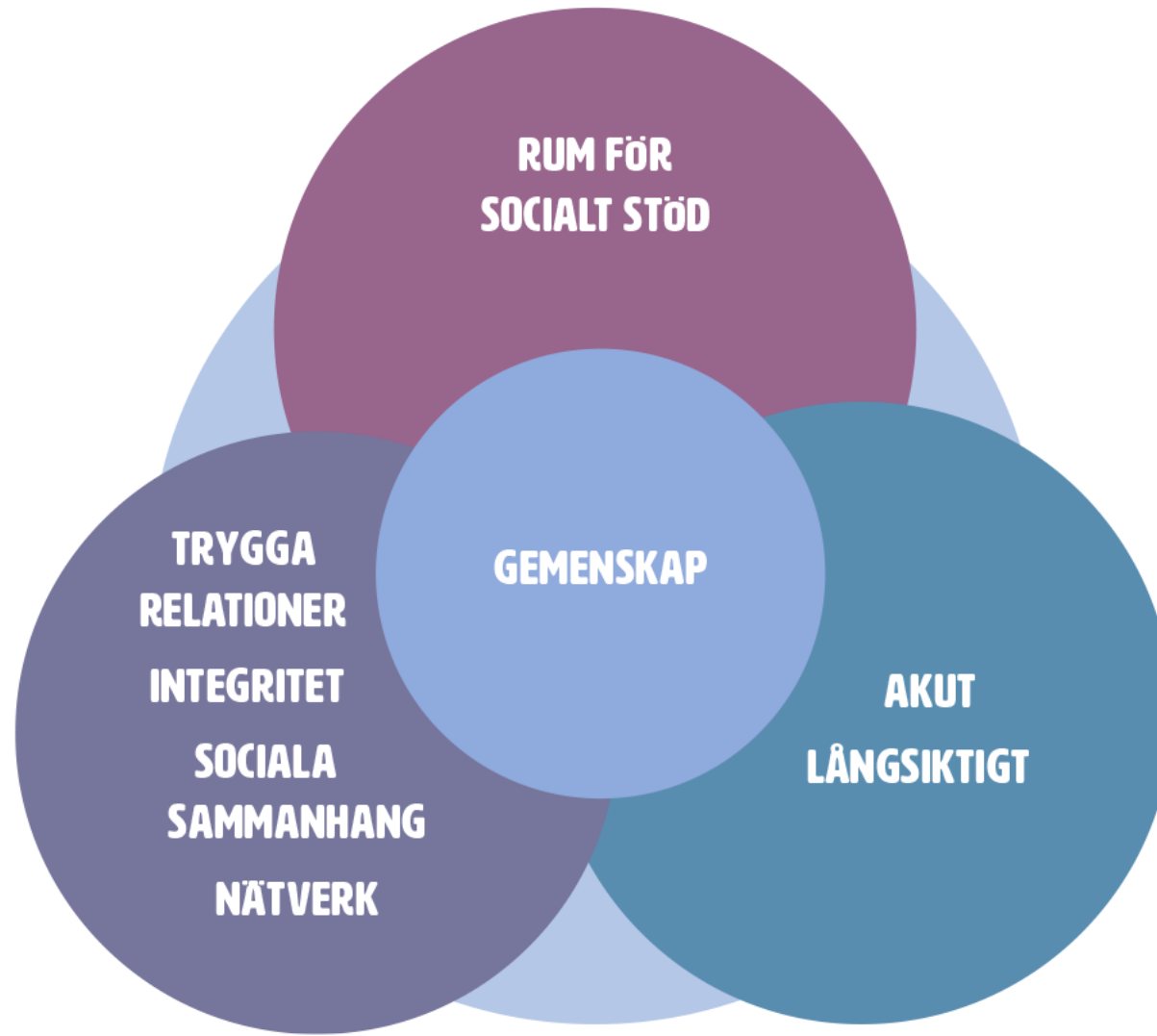
STÖD TILL
LÄRANDE
OCH
FÖRSTÅELSE

Omständigheter vid hedersrelaterat våld och förtryck:

- Egna och andras bortförklaringar av våld som läggs på den våldsutsatta.
- Stark skuld som kan uttalas explicit av flera närstående (“smutsat familjens heder”).
- Latent våld som kan göra att det tar tid att nå förståelse.

STÖD TILL
LÄRANDE
OCH
FÖRSTÅELSE

Mål: Gemenskap

Delmål: Trygga relationer och integritet. Sociala sammanhang och nätverk

Hur rummet skapas/arbetsätt: Sociala och kreativa aktiviteter och trygga samtal som inte handlar om våld

- **Akut:** Kvinnan får dela sin vardag med andra kvinnor med liknande erfarenheter och får också uppleva det roliga i livet. Hon kommer bort från isolering och ensamhet.
- **Långsiktigt:** Kvinnan deltar i sociala sammanhang. Hon utvecklar tillit till sig själv, integritet, förmåga att sätta gränser och skapa egna relationer. Hon blir fri från våldet.

SOCIALT STÖD

Omständigheter vid hedersrelaterat våld och förtryck:

- Om man är tvungen att lämna hela sin familj och nätverk när man bryter upp från våldet, kan ensamheten och isoleringen bli påtaglig.
- Det är viktigt - och kan ta lång tid - att bygga upp ett nytt socialt sammanhang, en ny familj.

SOCIALT STÖD

Stiftelsen
Unga Kvinnors Värn
För unga kvinnor i kris

terrafem
nätverk
för kvinnors rätt
mot mäns våld

SOMAYA
KVINNO- & TJEJJOUR

<https://ukv.se>

<http://www.terrafem.org>

<https://somaya.se>